

אספרה שמך לאחי

♦ כ"ב אדר תשפ"ה ♦

♦ ויקהל משה ♦

מבני ישראל, לכן עכשיו ויקהל משה את כל עדת בני ישראל הכשרים, בלי עירוב ובלי פסולת.

♦ ששת ימים תעשה מלאכה ♦

ששת ימים תעשה³ מלאכה, בניקוד ציר"י שמשמעו כנעשית מאלה, דהנה הכופרים סבורים שיום השבת ניתן רק כדי להנפש בו מעמל ששת ימי המעשה, ולכן טוענים כי בזמננו שמדליקים את האור בפעולה קטנה אין כאן מלאכה כלל, ורק בימי קדם שלצורך הבערת אש היה צריך טורח מרובה, על ידי הקשת האבנים זה בזה, אז היתה מלאכת הבערה אסורה, לזה בא הכתוב ואמר, דאפילו כאשר ששת ימים תעשה מלאכה, היינו מלאכה קטנה כזו שבששת הימים היא כנעשית מאלה, מכל מקום, ביום השביעי יהיה לכם קודש, כי שבת שבתון היא לה' שאין זה יום מנוחה ושבתה ממלאכה שיש בה טירחא בלבד, אלא צריכים לעשותו שבת לה' מחמת ציווי של הקב"ה.

משה רבינו הקהיל ואסף את בני ישראל וציוה אותם על שמירת השבת, שלא לעשות בו מלאכה, ולא להבעיר אש, ואמרו 'רבותינו בעלי אגדה; מתחילת התורה ועד סופה אין בה פרשה שנאמר בתחילתה, "ויקהל" אלא זאת בלבד, אמר הקדוש ברוך הוא למשה, עשה לך קהלות גדולות, ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים, להקהיל קהילות בכל שבת ושבת ולכנוס בבתי מדרשות ללמד ולהורות לישראל דברי תורה איסור והיתר, כדי שיהא שמי הגדול מתקלס בין בני, מכאן אמרו משה תיקן להם לישראל שיהיו דורשין בענינו של יום, הלכות פסח בפסח, הלכות עצרת בעצרת הלכות החג בחג, אמר משה לישראל אם אתם עושים כסדר הזה, הקדוש ברוך הוא מעלה עליכם כאילו המלכתם אותו בעולמו.

♦ ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ♦

משה רבינו אסף והקהיל את בני ישראל, שואל² הזהר הקדוש מהיכן אסף אותם? הרי כולם היו חונים במדבר ביחד, אלא כיוון שהיו מעורבים עם הערב רב, היה צריך לאסוף אותם, ולייחדם מביניהם, שיהיו בני ישראל לבד, ללא הערב רב. ולצורך מה כינס אותם? כדי למסור להם את מצות השבת כבראשונה, ורצה שלא ישמעו הערב רב שהוא מצוה על שמירת שבת כי בתחילה לפני מעשה העגל, כששמעו הערב רב הציווי על שבת, ושמעו כי הוא אות בינו ית' ובין בני ישראל אמרו; ומאתנו נמנע מצוה זו? לכן נקהלו על אהרן וגרמו לעשות העגל ונמשכו אחריהם גם הרבה

1. ילקוט שמעוני בפרשה

2. ח"ב קצה.

3. יציב פתגם

4. רבה רות פר' ג' ב'

♦ לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת ♦

אדריאנוס⁴ קיסר רומי [יטחנו עצמותיו] שאל לרבי יהושע בן חנניא ואמר לו; אני טוב ממשה רבך! אמר לו למה? שאני חי והוא מת, ושלמה המלך אמר; פי לִקְלָב חַי הוא טוֹב מִן הָאֲרִיָּה הַמֵּת. אמר לו רבי יהושע; יכול אתה לגזור שלא ידליק אף אדם אש שלשה ימים? אמר לו כן! אחר שגזר, עלו לערב, על גג אחת הבתים, וראו עשן יוצא מאחד הארובות של אחד הבתים אמר לו ר'

בין הנשים, והדברים התגלגלו גם לבעליהן וכך גם הם הסתכסכו והיתה מחלוקת גדולה ופירוד ביניהם.

לעת ערב יצאו כל הרבנים יחד עם רבם האר"י לשדה לקבל את פני שבת המלכה כדרכם בקודש, וכשחזרו לבית הכנסת הבחין תלימדו הגדול ר' חיים וויטאל שהרב עצוב מאד שלא כרגיל, מששאל אותו לפשר דאגתו ענהו האר"י כי הוא ראה ברוח הקודש, שנגזרה עליו גזירה קשה מאד בגלל הריב שהיה היום בין החברים שלו, ואכן כמו שניבא הרב האר"י כך היה באותה שנה נפטר האר"י ז"ל לבית עולמו, וגם חמשה מהחברים ע"ה, והכל עבור הקטטה, שכל זמן שהיה שלום ביניהם לא היה לשטן כח לקטרג.

וכך כתב ⁵החיד"א ז"ל בהעלות המנחה בערב שבת קודש הוא עת מסוכן למחלוקת בין איש לאשתו, ובין המשרתים, והרבה טורח הסטרא אחרא בזה לחרור ריב, והאיש הירא יכוף את יצרו ולא יעורר שום מחלוקת והקפדה ואדרבא יבקש שלום, ואכן כך נהגו הצדיקים כפי שמסופר על הרה"ק סבא קדישא מאפטא זצוק"ל שפעם הגיע לעיר אחת ושמע שיש שם זקינה שהכירה את הרבי ר' אלימלך, כי היא היתה משרתת שם, ושלה אחרי שתספר לו איזו סיפור ממנו, ובאתה וסיפרה לו שאצל הרבי ר' אלימלך שרתו אז כמה משרתים ומשרתות, ובמשך כל השבוע היו מתקוטטים כדרך המשרתות להתקוטט אשה עם רעותה, אמנם בכל ערב ש"ק אחר הצהרים ה' עליהם התעוררות כמו בערב יום הכפורים, לפייס אשה את רעותה, ושרתה עליהם רוח אהבה ואחוה עד שהיו נושקים זו את זו בלתי גבול, וכששמע זאת הרה"ק מאפטא נתפעל מאד, ואמר הנה השטן מתאמץ מאד בערב ש"ק לעורר פירוד בין ישראל והרה"ק הרבי ר' אלימלך ברוב קדושתו פעל לעורר אז שלום בין הפרודים, להחליש כה השטן.

♦ זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' לְאמֹר ♦

משה רבינו אסף את כל עדת בני ישראל ומודיע להם, מצוות ה', אין זה מצווה ככל המצוות, כבר שמעו וקבלו הרבה מצוות במעמד קבלת התורה, אבל כעת, משה רבינו מצוה אותם להביא תרומה, לצורך בניית המשכן, אין זה דבר של מה בכך, הקב"ה הולך להשרות שכינתו בין בני ישראל, על ידי שיעשו ויבנו בית לה', האמת שכבר ידעו בני ישראל מזמן את עצם הדבר שכך

יהושע, מה זה, הרי גזרת שלא ידליקו אש כלל? אמר לו; יש שם חולה אחד [שלא היה מסוכן] והרופא אמר שעד שלא ישתה חם, לא יבריא, והוצרכו להדליק לו כדי לשתות חם, אמר לו רבי יהושע, תיפח רוחו, שבעוד שהינך חי גזרתך מבוטלת, ואילו משה רבינו משעה שגזר עלינו לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת לא מדליק יהודי אש בשבת מימיו ועדיין גזרתו קיימת, ועדיין אתה אומר שהינך טוב ממנו בתמיהה?

♦ לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ ♦

התורה ⁵מרמזת כאן להיות זהירים בשבת, שלא להבעיר אש המחלוקת וחיימום הכעס. ויהיה נזהר בזה בזהירות גדול מחצות ערב שבת ואילך, שהוא ל"א שעות, שלושים ואחד שעות, מחצות ואילך ובתוספת שעה במוצאי שבת שצריך להוסיף מקודש אל החול, וזהו לא תבערו אש וגו'. אלא ילך לבית הכנסת בשמחה ויתפלל באהבה ובדביקות, וממדת חסידות יש להיות מוכנים לצורך שבת כבר בחצות של ערב שבת, ומחצות ואילך יהיה העסק הכל בקדושת שבת שלא יעשה מלאכות כבדות, רק יעסוק בהתעוררות תשובה ובתיקוני מעשים ובלימוד התורה, ככה יעשו כל בני הבית עד זמן הדלקת נרות. וגם זה מרומז בפסוק 'לא' תעשה כל מלאכה, שיזהר בזה ל"א שעות, וכל יום השבת צריך להיות כולו בחן ובחסד ובשלום, ובאהבה רבה, כי בו שובתים אפילו רשעים שבגיהנם. ולכן עבירה כפולה היא מי שמראה כעס בשבת.

ומסופר ⁶בגמרא שהיו שני אנשים שהשטן היה מתגרה בהם, לעורר ביניהם מחלוקת, והיו רבים ומתקוטטים בכל ערב שבת, פעם אחת הזדמן לשם התנא הקדוש רבי מאיר בעל הנס, וכשראה מה שקורה שם, התעכב אצלם שלושה שבועות, עד שעשה שלום ביניהם, שמע רבי מאיר שהשטן אומר; אוי לי, שרבי מאיר הוציא אותי מהבית הזה.

ומסופר על ⁷האר"י ז"ל שהיה לומד עם תלמידיו והיה מגלה להם סודות ורזים עמוקים מרוב אהבתו אותם, והקצה להם חדר מיוחד שם הם למדו, ונתן להם בתים אחרים בשביל בני משפחתם, באותה חצר, כדי שיהיו תמיד קרובים אליו, הרב ציווה אותם תמיד שישמרו על האחדות והאהבה ביניהם, ולא יהיה ביניהם שום סכסוך או מחלוקת, קרה פעם "בערב שבת" והתגלעה מחלוקת

5. השל"ה הקדוש - מסכת שבת - פרק נר מצוה)

6. גיטין נ"ב

7. שבחי האר"י (תרל"ב) דף ל"ג

8. מורה באצבע סי' ד' ק"מ

כתוב קחו מאתכם תרומה לה' מאתכם ולא מאחר, איני רוצה שתהיה שותפות לאחרים, עמי ועמכם, ורק על ידי הפירוד מהערב רב תקראו קהילה, שלא נקראו קהילה וחבור עד שנפרדו מהערב רב, כביכול בזמן שהערב רב מתערב ביניהם כאילו אינם גוי אחד ולכן נאמר קחו מאתכם תרומה ולא משותפות אחרת שאיני רוצה לשתף אחרים ביני וביניכם.

• ההתרגשות בקרב עם ישראל •

משה רבינו ירד על הר סיני מן השמים, ביום הכיפורים, עם הבשורה סִלְחָתִי פְּדָבְרָךְ ולמחרת ציוה את בני ישראל על בניית המשכן, והנה מגבית זו אינה נעשית על ידי כפייה, אין אפילו גבאים המשתדלים ומתדפקים להרבות את התרומה, כל אחד נותן רק מנדבת ליבו הטהור, ומי שיתמהמה קצת כבר לא יהיה מקום לנדבתו, וכך בשני בקרים בלבד, ב"ב ו"ג תשרי כבר הביאו למשה רבינו את כל הנצרך למלאכת המשכן, ככתוב: וְהָם הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נִדְבָה בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר, ובי"ד תשרי לקחו האומנים את הזהב והכסף ממשה רבינו, ובט"ו בתשרי כבר התחילו את המלאכה.

• חג הסוכות •

והנה¹² מעת עשיית העגל נסתלקו ששה ענני כבוד, שהיו מקיפים את בני ישראל רק הענן שהלך לפניהם להנחותם בעמוד ענן ביום, ובעמוד אש בלילה, נשאר לשמירה והגנה וכעת כשהתחילו את מלאכת המשכן בט"ו תשרי חזרו כל ענני הכבוד, ולזכר כך אנו עושים את חג הסוכות.

• וַיֵּצְאוּ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה •

כששמעו¹³ בני ישראל את ציווי ה', חששו שמא משה רבינו יקדים אותם ויתנדב משלו, לצורך בניית המשכן, כל מה שצריך, שהרי משה רבינו היה עשיר, וביכלתו לכן מיהרו לקום וללכת, מיד כשגמר משה רבינו

יהיה, הרי היה עמהם עצי שיטים שיעקב אבינו הורידם למצרים, וציווה להעלותו עמהם כשהקב"ה יוציא אותם, אחרת, מאין יהיה להם במדבר, וכן היו עוד דברים שהכינו למלאכת המשכן, אבל כאשר נכשלו בחטא העגל,⁹ חשבו ישראל שאבדו הסיכויים, ולא יהיה עוד תקנה להשרות שכינתו ביניהם, ומשה רבינו התפלל; אִם נָא מִצָּאֲתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יְיָ נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבְּנוֹ, והקב"ה נענה לו וציווה לבנות המשכן, וכעת כשמשה רבינו אסף את בני ישראל שישים ריבוא וציוה על כך, היה זה שמחה גדולה מאוד, אין לתאר את גודל ההתרגשות שאפפה את כל אחד ואחד, הרי הקב"ה קובע את משכנו בינינו, באופן נפלא ונעלה, כפי שהיה ההתגלות על הר סיני, וכך יהיה כל הזמן.

• השלמת היציאה ממצרים •

ובבניית¹⁰ המשכן והשראת השכינה, נשלם הגאולה ממצרים, כי האמת לא רק העבדות בפועל, ולא רק הצרות שהיו מנת חלקם, נחשב לגלות, אמנם יצאו מעבדות לחירות בפסח, אבל עדיין לא הגיעו למנוחה, עדיין נחשבים גולים, כי עיקר הצער בירידה למצרים, היה, שירדו ממעלת אבותם, אצל אברהם יצחק ויעקב הייתה השכינה שורה על האהל, ובמצרים ראו רק טומאה וכישוף, פרעה וחרטומים, לא רואים ברכה בעיסה ולא נר דולק משבת לשבת ולא ענן על האהל, כפי שהיה אצל האמהות הקדושות, ולכן כעת כשהקב"ה יחזיר שכינתו לשכון ביניהם, כעת ייחשבו גאולים ובזה יושלם יציאת מצרים.

• קחו מאתכם תרומה לה' •

קחו מאתכם תרומה,¹¹ אמנם בפרשת תרומה נאמר למשה רבינו וַיִּקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבָּנֶנּוּ לְבֹ, כל מי שירצה יוכל להשתתף בבניית המשכן, גם הערב רב, אך כיון שהערב רב קלקלו את מעשיהם ועשו את העגל, והחטיאו את בני ישראל, ועל ידם נהרגו הרבה מבני ישראל, רצה הקב"ה להתפייס עם בני ישראל ואמר להם; התחברו כולכם לצד אחד, כמו שכתוב וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם לְבָדָם, אמר להם; בני, בכם אני רוצה לשרות, הדיור שלי יהיה עמכם, ולכן

9. אור החמה רכ"ד ע"א

10. רמב"ן תחילת שמות

11. זהר ח"ג רל"ז

12. ע"פ פירוש הגר"א לשיר השירים א' ד', וכן הוא בתרגום לשיר השירים ב' י"ז, וליישובו עם הפסוקים דנחמיה ט' י"ח כ', כתב כן בטעמא דקרא נחמיה, ויש עוד פירושים.

13. אור החיים

את דבריו, עוד טרם נתן להם רשות ללכת, כדי שמשה רבינו לא יקדים אותם.

ואם לא עשו לשמן הם פסולים, לכן נתן הקב"ה דעת ותבונה בבעלי חיים.

• וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנָּשִׁים •

הנשים הקדימו את נדבתם לפני הגברים, כי הגברים צריכים להביא מהבית, משא"כ הנשים תכשיטיהן עליהן, ומיד הלכו והביאו את נדבתם, בכל זאת לא היו יכולים לתרום את נדבתם, עד שהגברים יגיעו, כיון שאסור לקבל תרומה גדולה מאשה ללא רשות בעלה, לכן באו הגברים כדי לאשר ולהסכים עם נתינתם, וגם¹⁴ כדי לכפר על עוון העגל שחטאו ופרקו נזמיהם, לכן באו כעת עם הנשים שפרקו לא רק את הנזמים אלא כל תכשיטיהם, ולא הורידו התכשיטים בבית אלא כשבאו לפני משה שם הורידו את תכשיטיהם מעליהם, להראות את חיבתם למשכן ה'.

• אֲשֶׁר נָתַן ה' חֲכָמָה וְתְבוּנָה בְּהֵמָה •

כל מי¹⁵ שנתעסק במלאכת המשכן נתן בו הקב"ה חכמה בינה ודעת, ככתוב; וכל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה לדעת לעשות את כל מלאכת עבדת הקדש, אבל לא בבני אדם בלבד ניתן חכמה, אלא אפי' בבהמה ובחיה שנאמר חכמה ותבונה "בהמה", שנתנה חכמה הן באדם והן בבהמה.

ולאיזה צורך עשה הקב"ה הנס הפלאי הזה, שניתנה חכמה בבעל חי, יתכן שהיה בזה כמה סיבות, ואחת מהן היא לצורך זיקוק הזהב, שציוה ה' שיהיה זהב טהור, והיה להם דרך מיוחדת איך לזקק את הזהב,¹⁶ והיו לוקחים זהב ומחתכין אותו לחתיכות קטנות כזיתים, וטחין אותו בצק שייראה כמאכל, ומאכילין אותו לנעמיות, והן מסננות אותן במעיהן ויוצא אח"כ זהב מזוקק, כידוע שמיעיים של נעמיות מיוחד יותר משאר בעלי חיים, שהן אוכלים שברי זכוכיות, ובכן השתמשו בהן לזיקוק זהב, אך¹⁷ אי אפשר לתת סתם לנעמיות שלא מבינות, שהם לא מכוונים לשם מצוה, וכלי ביהמ"ק צריך לעשותן לשמן,

• וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר מִרְבִּים הָעַם לְהִבְיָא •

בני ישראל¹⁸ הביאו נדבתם למשכן, כל אחד השתוקק בליבו לזכות שתשרה שכינה במשכן על ידי נדבתו, וכמובן כל אחד לפי דרגתו, וכוונתו הטובה, ועושי המלאכה, היו חכמים קדושים והכירו ברוח קדשם בנדבת ישראל, באיזה דרגה וחשיבות תרם את תרומתו, זה ראוי למזבח לפי כוונת הנותן, וזה להיכל, וזה לקדש הקדשים, הכל כפי כוונת הנותן בקדושה בכוונת ליבו הטהור, אך הנה הרגישו בחלק מהתרומות שאינם ראויים לכולם, כל אחד ואחד מהעוסקים הרגיש שמשוהו פה לא כשורה, תרומות שאי אפשר כלל להכניס למשכן, פשוט אינו ראוי לשום השראת השכינה, הבינו החכמים, שאין זה מתרומת בני ישראל אלא מהערב רב, שדחקו עצמם לתרום למשכן, והתרומות האלו מתרבות עוד ועוד, ובכן מה עשו, עצרו את הכל, ובאו אל משה רבינו, ככתוב וַיָּבֹאוּ כָּל הַחֲכָמִים הָעֹשִׂים אֶת כָּל מְלָאכַת הַקֹּדֶשׁ אִישׁ אִישׁ מִמְּלָאכְתּוֹ אֲשֶׁר הֵמָּה עֹשִׂים, וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר מִרְבִּים הָעַם לְהִבְיָא - הערב רב, המכונים עם מרבים להביא, ואין תרומתם ראויים לכולם, כי אין להם חלק ונחלה עם בני ישראל, והקודש לא מקבל נדבתם.

• וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּמִחְנֶה לֵאמֹר •

משה רבינו לא רצה לעורר מחלוקת, לכן ציוה להכריז; איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש לא צריך להביא עוד תרומות, וכיון שהערב רב לא היה כוונתם לשמים, לכן מיד ששמעו את הכרוז, וחשבו שבני ישראל לא יביאו עוד, ויפלא העם מהביא, הערב רב הפסיקו להביא נדבה, אבל בני ישראל לא הפסיקו, אלא המשיכו להביא עוד, ובכל זאת הכל היה חשוב אצל ה' יתברך, כל מה שטרחו להביא, ולכן עשה ה' נס שכל מה שהביאו הגם שהיה יותר ממה שצריך, הכל¹⁹ נכנס בתוך מלאכת המשכן ככתוב וְהַמְּלָאכָה הִיְתָה יָדָם לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר, כי נעשה נס ולא הותירו כלום.

14. אור החיים פרק ל"ח. כ"א, ופרק ל"ה כ"ב.

15. שמו"ר פמ"ח סי' ג'

16. ירושלמי יומא ד' ד'

17. טעמא דקרא

18. צמח דוד

19. אור החיים

♦ מִים רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבֹּת אֶת הָאֵהָבָה ♦

גדול היה הרצון וההשתוקקות של בני ישראל, כל אחד רצה להיות חלק ממקימי המשכן, אלא שהיו כאלו שהיו רוצים ומשתוקקים להביא נדבה ומשום מה לא היו יכולים לעשות כרצונם, או שרצו להוסיף על נדבתם ולאכזבתם כבר לא קבלו עוד נדבה, ובכן התשוקה הזאת חשובה יותר מעצם פעולת המצוה עצמה, ולכן כתוב בספרים שגם התשוקה הזאת לא הלכה לאיבוד, אלא נכנסה בבניית המשכן, ואיך? הנה אמרו ²⁰חז"ל מקום ארון אינו מן המדה, פירוש, שהיה נס מופלא למעלה מהשגתינו, בקדש הקדשים, שהארון בקדש הקדשים לא תפס מקום, מדת הקדש קדשים היה עשר אמה מקיר לקיר, אם היינו מודדים מצד ימין עד הארון היה חמש אמות, וכן מצד שמאל עד הארון חמש אמה, והארון עצמו שארכו אמתים וחצי לא תפס מקום, ולכאורה קשה, שהרי כל מלאכת המשכן היתה צריכה להיות מנדבת בני ישראל, וכיון שלמקום הארון לא היו זקוקים לשום דבר גשמי, אם כן מאיזו נדבה נעשה חלק זה, אלא שמרצונותיהם של ישראל שהיו רוצים

ומשתוקקים להביא נדבה, ומשום מה לא הביאו בפועל ולא תפס מקום גשמי כרצונם, מהרצון הזה נעשה מקום הארון, שהוא הכלי המקודש ביותר מכל המשכן, דוקא הרצונות שלא יצאו בפועל מן המחשבה למעשה, הם העולים לרצון לפני ה'.

ויש לרמז דבר זה בדברי המדרש ²¹נכנס משה אצל בצלאל, ראה שהותיר מן המשכן אמר לפני הקב"ה, רבון העולם עשינו את מלאכת המשכן והותרנו, מה נעשה בנותר, אמר לו; לך ועשה בהם משכן העדות, ולפי האמור יש לפרש שכך היתה שאלתו של משה, שמשה רבינו ראה שהיו אנשים שרצו והשתוקקו לתת נדבה למשכן ולא עלה בידם לכך שאל משה מה לעשות עם חלק זה, אמר לו הקב"ה 'לך ועשה בהם משכן העדות, כי מזה דייקא יעשו את מקום הארון, שהרי אין הקב"ה זקוק שינדבו זהב וכסף לבנין המשכן, אלא הקב"ה חפץ שישתוקקו וירצו לנדב מרכושם עבור המשכן ומרצונות אלו נעשה השראת השכינה.

20. יומא כא

21. שמו"ר פרשה נא ב